

GIÁO DỤC PHÁP LUẬT CHO SINH VIÊN Ở TRƯỜNG CAO ĐẲNG – NỀN TẢNG HÌNH THÀNH CÔNG DÂN TRÁCH NHIỆM VÀ HỘI NHẬP

Nguyễn Thị Trúc Linh
Trường Cao đẳng Nghề Cần Thơ

Tóm tắt: Giáo dục pháp luật cho sinh viên các trường cao đẳng giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành ý thức pháp luật, đạo đức nghề nghiệp và trách nhiệm công dân cho lực lượng lao động trẻ trong bối cảnh xã hội hiện đại và hội nhập quốc tế. Bài viết tập trung phân tích vai trò của giáo dục pháp luật đối với sinh viên cao đẳng, đánh giá thực trạng công tác giảng dạy pháp luật hiện nay tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp, qua đó chỉ ra những hạn chế còn tồn tại. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục pháp luật cho sinh viên cao đẳng.

Từ khóa: Giáo dục pháp luật; sinh viên cao đẳng; ý thức pháp luật; giáo dục nghề nghiệp; hội nhập quốc tế.

LEGAL EDUCATION FOR COLLEGE STUDENTS AS A FOUNDATION FOR DEVELOPING RESPONSIBLE AND GLOBALLY INTEGRATED CITIZENS

Abstract: Legal education for students in vocational colleges plays an important role in enhancing legal awareness, forming professional ethics, and fostering civic responsibility. This paper analyzes the role and current situation of legal education and proposes solutions to improve the effectiveness of legal education for vocational college students in Vietnam.

Keywords: Legal education; vocational college students; legal awareness; vocational education; civic responsibility.

Nhận bài: 21/11/2025

Phản biện: 19/12/2025

Duyệt đăng: 23/12/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong tiến trình xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam, việc nâng cao ý thức pháp luật cho công dân, đặc biệt là thế hệ trẻ, được xác định là nhiệm vụ quan trọng và lâu dài. Giáo dục pháp luật không chỉ góp phần trang bị tri thức pháp lý cơ bản mà còn hình thành thái độ tôn trọng, tuân thủ pháp luật và năng lực vận dụng pháp luật trong đời sống xã hội. Đối với sinh viên các trường cao đẳng – lực lượng lao động trực tiếp, sớm tham gia thị trường lao động – giáo dục pháp luật có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong việc hình thành nhân cách, đạo đức nghề nghiệp và trách nhiệm công dân.

Chủ trương tăng cường giáo dục pháp luật đã được thể chế hóa trong nhiều văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước. Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2012 khẳng định rõ tại Điều 2 rằng phổ biến, giáo dục pháp luật là trách nhiệm của Nhà nước và toàn xã hội; đồng thời Điều 11 quy định cơ sở giáo dục có trách nhiệm tổ chức giảng dạy pháp luật phù hợp với từng đối tượng người học. Bên cạnh đó, Điều 6 của Luật này nhấn mạnh quyền được thông tin và học tập pháp luật của công dân, đặt nền tảng pháp lý cho việc triển khai giáo dục pháp luật trong nhà trường nói chung và các cơ sở giáo dục nghề nghiệp nói riêng.

Luật Giáo dục năm 2019 tiếp tục khẳng định vai trò của giáo dục pháp luật trong mục tiêu giáo

dục quốc dân. Cụ thể, khoản 1 Điều 2 xác định mục tiêu giáo dục là đào tạo con người Việt Nam phát triển toàn diện, “có ý thức công dân, sống và làm việc theo Hiến pháp và pháp luật”. Đồng thời, Điều 7 của Luật Giáo dục năm 2019 quy định nội dung giáo dục phải bảo đảm trang bị kiến thức cơ bản về pháp luật, góp phần hình thành nhân cách và ý thức tuân thủ pháp luật cho người học ở các trình độ đào tạo.

Đối với giáo dục nghề nghiệp, Luật Giáo dục nghề nghiệp năm 2014 đã quy định rõ mục tiêu đào tạo gắn với giáo dục pháp luật và đạo đức nghề nghiệp. Theo khoản 1 Điều 4, giáo dục nghề nghiệp nhằm đào tạo nhân lực có năng lực hành nghề, có đạo đức, lương tâm nghề nghiệp, ý thức kỷ luật và trách nhiệm công dân. Bên cạnh đó, Điều 5 của Luật này yêu cầu nội dung, chương trình đào tạo phải bảo đảm tính toàn diện, kết hợp giữa kiến thức chuyên môn, kỹ năng nghề và phẩm chất người lao động, trong đó giáo dục pháp luật là một bộ phận quan trọng.

Ngoài ra, việc tăng cường giáo dục pháp luật trong nhà trường còn được cụ thể hóa thông qua các văn bản chỉ đạo của Chính phủ. Quyết định số 705/QĐ-TTg ngày 25/5/2017 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình phổ biến, giáo dục pháp luật giai đoạn 2017–2021 (được tiếp tục kế thừa trong các giai đoạn sau) đã nhấn mạnh

yêu cầu đổi mới nội dung, hình thức phổ biến, giáo dục pháp luật trong các cơ sở giáo dục, chú trọng đối tượng học sinh, sinh viên và gắn giáo dục pháp luật với thực tiễn đời sống, nghề nghiệp.

Mặc dù hệ thống văn bản quy phạm pháp luật đã tạo hành lang pháp lý tương đối đầy đủ cho công tác giáo dục pháp luật trong các trường cao đẳng, song thực tiễn triển khai vẫn còn nhiều hạn chế. Nội dung giảng dạy pháp luật ở một số cơ sở giáo dục nghề nghiệp còn thiên về lý thuyết, chưa gắn chặt với thực tiễn ngành nghề; phương pháp giảng dạy chưa thật sự linh hoạt, thiếu tính tương tác. Một bộ phận sinh viên còn có tâm lý coi nhẹ môn học pháp luật, học tập mang tính đối phó, dẫn đến hiệu quả giáo dục chưa đạt được mục tiêu mà các văn bản pháp luật đã đề ra.

Xuất phát từ các quy định của pháp luật hiện hành và thực tiễn giáo dục tại các trường cao đẳng, việc nghiên cứu và đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục pháp luật cho sinh viên cao đẳng là yêu cầu mang tính cấp thiết cả về lý luận và thực tiễn. Đây là cơ sở quan trọng góp phần thực hiện mục tiêu đào tạo nguồn nhân lực có tay nghề, có ý thức pháp luật và trách nhiệm xã hội, đáp ứng yêu cầu phát triển và hội nhập của đất nước.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của giáo dục pháp luật đối với sinh viên cao đẳng

Trong bối cảnh xã hội hiện đại đang phát triển nhanh chóng, yêu cầu về một thế hệ công dân có tri thức, kỹ năng và đặc biệt là ý thức pháp luật ngày càng trở nên cấp thiết. Đối với sinh viên các trường cao đẳng – lực lượng lao động tương lai gần của đất nước – giáo dục pháp luật không chỉ là môn học bắt buộc, mà còn là yếu tố cốt lõi để hình thành nhân cách, đạo đức nghề nghiệp và khả năng sống và làm việc theo pháp luật. Giáo dục pháp luật giúp sinh viên nhận thức rõ quyền và nghĩa vụ công dân, tôn trọng pháp luật, ứng xử đúng mực trong đời sống học đường và xã hội. Không chỉ dừng lại ở lý thuyết, hiểu biết pháp luật còn giúp sinh viên:

Thứ nhất: Tránh vi phạm pháp luật do thiếu hiểu biết (đặc biệt trong các vấn đề như an toàn giao thông, sử dụng mạng xã hội, phòng chống tệ nạn xã hội...).

Thứ hai: Tự bảo vệ mình trước các hành vi vi phạm pháp luật hoặc lừa đảo.

Thứ ba: Rèn luyện tư duy phản biện và công bằng, từ đó xây dựng nhân cách tốt đẹp, có trách nhiệm với bản thân và cộng đồng.

Thứ tư: Chuẩn bị cho hội nhập quốc tế, bởi thế giới ngày càng chú trọng đến tuân thủ pháp luật, đạo đức nghề nghiệp và tính minh bạch.

2.2. Thực trạng giáo dục pháp luật ở các trường cao đẳng hiện nay

Trong những năm gần đây, công tác giáo dục pháp luật cho sinh viên tại các trường cao đẳng đã được quan tâm và từng bước triển khai theo các quy định của pháp luật. Nội dung giáo dục pháp luật được đưa vào chương trình đào tạo chính khóa thông qua các học phần như Pháp luật đại cương, Giáo dục pháp luật, hoặc lồng ghép trong các môn học chính trị – xã hội. Nhiều cơ sở giáo dục nghề nghiệp đã tổ chức các hoạt động tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho sinh viên dưới nhiều hình thức khác nhau, góp phần nâng cao nhận thức pháp luật và ý thức tuân thủ pháp luật trong sinh viên.

Tuy nhiên, thực tiễn triển khai giáo dục pháp luật tại các trường cao đẳng hiện nay vẫn còn bộc lộ một số hạn chế. Trước hết, về nội dung chương trình, kiến thức pháp luật giảng dạy cho sinh viên chủ yếu mang tính khái quát, nặng về lý thuyết, chưa được cập nhật thường xuyên theo các văn bản pháp luật mới. Việc gắn nội dung pháp luật với đặc thù ngành nghề đào tạo và các tình huống thực tiễn mà sinh viên có thể gặp phải trong quá trình học tập, thực tập và làm việc sau khi tốt nghiệp còn chưa được chú trọng đúng mức.

Về phương pháp giảng dạy, nhiều giảng viên vẫn chủ yếu áp dụng phương pháp thuyết trình truyền thống, ít sử dụng các phương pháp dạy học tích cực như thảo luận nhóm, xử lý tình huống pháp lý, mô phỏng phiên tòa hay tranh biện pháp luật. Điều này dẫn đến tình trạng sinh viên tiếp thu kiến thức một cách thụ động, thiếu hứng thú học tập và khó vận dụng kiến thức pháp luật vào thực tiễn. Một số hoạt động ngoại khóa về pháp luật được tổ chức nhưng còn mang tính hình thức, chưa tạo được sức lan tỏa và thu hút đông đảo sinh viên tham gia.

Về đội ngũ giảng viên, tại nhiều trường cao đẳng, số lượng giảng viên được đào tạo chuyên

sâu về lĩnh vực pháp luật còn hạn chế. Không ít giảng viên giảng dạy pháp luật kiêm nhiệm từ các môn học khác, nên việc cập nhật kiến thức pháp luật và kỹ năng sư phạm chuyên ngành còn gặp khó khăn. Điều này ảnh hưởng nhất định đến chất lượng và hiệu quả giảng dạy pháp luật cho sinh viên.

Về phía sinh viên, nhận thức và thái độ học tập đối với môn học pháp luật chưa thực sự tích cực. Một bộ phận sinh viên còn xem pháp luật là môn học phụ, học để đủ điều kiện thi cử, chưa nhận thức đầy đủ vai trò của kiến thức pháp luật đối với đời sống và nghề nghiệp tương lai. Do đó, khả năng vận dụng kiến thức pháp luật để tự bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của bản thân và tuân thủ pháp luật trong học tập, sinh hoạt còn hạn chế.

Ngoài ra, sự phối hợp giữa nhà trường với các cơ quan, tổ chức có liên quan trong công tác giáo dục pháp luật cho sinh viên chưa thật sự thường xuyên và hiệu quả. Việc huy động nguồn lực xã hội, đặc biệt là sự tham gia của các cơ quan tư pháp, tổ chức hành nghề luật trong hoạt động giáo dục pháp luật cho sinh viên cao đẳng còn gặp nhiều khó khăn.

Nhìn chung, mặc dù giáo dục pháp luật ở các trường cao đẳng đã đạt được một số kết quả nhất định, song hiệu quả vẫn chưa tương xứng với yêu cầu đặt ra trong bối cảnh xây dựng Nhà nước pháp quyền và hội nhập quốc tế. Thực trạng này đòi hỏi cần có những giải pháp đồng bộ, thiết thực nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả giáo dục pháp luật cho sinh viên cao đẳng trong thời gian tới.

2.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục pháp luật cho sinh viên cao đẳng

Để nâng cao chất lượng giáo dục pháp luật, cần có sự phối hợp giữa nhà trường, giảng viên và chính bản thân sinh viên:

Thứ nhất: Đổi mới nội dung và phương pháp giảng dạy pháp luật

Cần chuyển mạnh từ phương pháp giảng dạy truyền thống thiên về lý thuyết sang các phương pháp dạy học tích cực, lấy người học làm trung tâm. Giảng viên nên tăng cường sử dụng các tình huống pháp lý thực tế, thảo luận nhóm, phân tích vụ việc điển hình và mô phỏng các hoạt động pháp lý nhằm giúp sinh viên hiểu sâu và ghi nhớ

lâu kiến thức pháp luật. Đồng thời, nội dung giảng dạy cần được cập nhật kịp thời theo các văn bản pháp luật mới, phù hợp với bối cảnh xã hội và nhu cầu thực tiễn của sinh viên cao đẳng.

Thứ hai: Gắn giáo dục pháp luật với đặc thù ngành nghề đào tạo

Giáo dục pháp luật chỉ thực sự hiệu quả khi được gắn với lĩnh vực nghề nghiệp mà sinh viên đang theo học. Các cơ sở giáo dục cao đẳng cần tích hợp nội dung pháp luật chuyên ngành vào chương trình đào tạo, như pháp luật lao động, an toàn – vệ sinh lao động đối với khối ngành kỹ thuật; pháp luật về hợp đồng, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng đối với ngành dịch vụ – thương mại. Cách tiếp cận này giúp sinh viên nhận thức rõ vai trò của pháp luật trong quá trình hành nghề, từ đó nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật sau khi tốt nghiệp.

Thứ ba: Đa dạng hóa hình thức tuyên truyền, phổ biến và giáo dục pháp luật

Bên cạnh hoạt động giảng dạy chính khóa, nhà trường cần đẩy mạnh các hình thức giáo dục pháp luật thông qua hoạt động ngoại khóa và phong trào sinh viên. Việc tổ chức các cuộc thi tìm hiểu pháp luật, diễn đàn sinh viên với pháp luật, sân khấu hóa các tình huống vi phạm pháp luật hoặc phiên tòa giả định sẽ góp phần tạo môi trường học tập sinh động, hấp dẫn. Đồng thời, cần tăng cường phối hợp với các cơ quan tư pháp, công an, luật sư để tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên đề, giúp sinh viên tiếp cận thực tiễn pháp lý.

Thứ tư: Ứng dụng công nghệ thông tin trong giáo dục pháp luật

Trong bối cảnh chuyển đổi số, việc ứng dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy pháp luật là yêu cầu tất yếu. Nhà trường và giảng viên có thể xây dựng các bài giảng điện tử, video tình huống pháp lý, hệ thống câu hỏi trắc nghiệm trực tuyến hoặc các nền tảng học tập số để hỗ trợ sinh viên tự học. Việc khai thác hiệu quả công nghệ không chỉ nâng cao tính tương tác mà còn giúp sinh viên chủ động tiếp cận kiến thức pháp luật mọi lúc, mọi nơi.

Thứ năm: Nâng cao năng lực đội ngũ giảng viên giảng dạy pháp luật

Chất lượng giáo dục pháp luật phụ thuộc lớn vào đội ngũ giảng viên. Do đó, cần chú trọng bồi

đường chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm và kỹ năng thực tiễn cho giảng viên giảng dạy pháp luật tại các trường cao đẳng. Bên cạnh đó, việc mời các chuyên gia pháp lý, cán bộ thực tiễn tham gia giảng dạy, báo cáo chuyên đề cũng góp phần nâng cao chất lượng và tính thực tiễn của nội dung giáo dục pháp luật.

Thứ sáu: Phát huy vai trò tự học và tự rèn luyện của sinh viên

Sinh viên cần được khuyến khích chủ động tìm hiểu và vận dụng kiến thức pháp luật vào đời sống học tập và sinh hoạt hàng ngày. Nhà trường có thể xây dựng các mô hình câu lạc bộ pháp luật sinh viên, tạo môi trường để sinh viên trao đổi, chia sẻ kiến thức và rèn luyện kỹ năng pháp lý cơ bản.

Qua đó, hình thành thói quen sống và làm việc theo pháp luật, góp phần xây dựng nhân cách và ý thức công dân cho sinh viên cao đẳng.

III. KẾT LUẬN

Giáo dục pháp luật cho sinh viên cao đẳng không chỉ là một nội dung mang tính hình thức trong chương trình đào tạo, mà còn là nền tảng để hình thành một lớp công dân trẻ có trách nhiệm, trung thực, biết tuân thủ pháp luật và sẵn sàng hội nhập với thế giới. Việc nâng cao chất lượng giáo dục pháp luật đòi hỏi sự đổi mới cả về tư duy, phương pháp giảng dạy và sự chủ động từ phía sinh viên. Chỉ khi luật pháp trở thành kim chỉ nam trong suy nghĩ và hành động, sinh viên mới thực sự trưởng thành và đóng góp tích cực cho xã hội.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2012), *Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật*, Luật số 14/2012/QH13.
- Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2014), *Luật Giáo dục nghề nghiệp*, Luật số 74/2014/QH13.
- Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2019), *Luật Giáo dục*, Luật số 43/2019/QH14.
- Thủ tướng Chính phủ (2017), *Quyết định số 705/QĐ-TTg ngày 25/5/2017 phê duyệt Chương trình phổ biến, giáo dục pháp luật giai đoạn 2017–2021*.
- Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội (2018), *Thông tư số 03/2018/TT-BLĐTBXH quy định chương trình, giáo trình giáo dục pháp luật trong cơ sở giáo dục nghề nghiệp*.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Tài liệu bồi dưỡng giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên trong các cơ sở giáo dục*, Nxb Giáo dục Việt Nam.
- Trần Ngọc Đường (2018), *Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam – Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.